

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér. Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felölts szerkesztő:

Moss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket előtérbe és hirdetésekét felvesz: a kiadóhivatal. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A temesvári gazdagütlés.

Délmagyarország metropolisának június 17-én ünnepe volt. Vagy tizenkétezer ember hagyta el munkakörét, sok gondját. Eljött a fejlődő szép városba gazdátársai közé közös ügyeik megbeszélésére. Valamikor bátorlelkű, hős vitézek ástak e helyütt sáncot s védték hazájukat a török ellen, évszázadokkal később a gazdavitátót fogadják a nemes város falai közé, hogy alkalmat adjon a modern Magyarország gazdasági megvédésére. A gazdasági kérdés elsősorban a megélhetés kérdése, a helyes gazdasági berendezkedés alapszik nagyrészt, megelégedett-e valamely ország lakossága, vagy tüntető tömeg-e? Gazdánk mostani összefoetele, ügyeik, sorsuk megbeszélése nagy horderejű tehát. Mindenestre megérdemli figyelmünket.

Magyarország tulajdonán földművelő ország, a megélhetés legkiadósabb forrása nálunk a birtok, szántóföld. Nagy iparral rendelkező országok belátták, hogy egészséges ipart csak jól szervezett gazdasági élet mellett lehet üzni. Nyersterményeivel a mezőgazdaság támogatja az ipart, munkásai sok-sok ezret is ez táplálja. Magyarország nagy ipari kivitelre nem számíthat, mert a már fejlettebb külföldi iparral a ver-

senyt ki nem bírja. Hogy iparunk legalább annyira jussón, hogy a nyerstermelést itthon feldolgozhasa, erős gazdasági életre kell támaszkodnia. Más szóval ipari fejlődésünk kívánja gazdasági megerősödésünket.

De ne felejtjük el mellette amit már előbb mondtunk. Az ország legnagyobb részének foglalkozása manapság még a földművelés. Ha társadalmunk földműveléssel foglalkozó osztályát pártfogoljuk, a nemzeti életet, az országos vagyonosodást erősítjük. Ez a társadalmi osztály adja átlag a legtöbb vés- és pénzadót. Ha teljesítő képességét nem emeljük, az országos jólét nívója alászáll, melyet minden más foglalkozási ág is megérez. Mikor a földművelésnek van termése s értékesítheti is, szívesen vásárol, él, éleveséget ad annyi más foglalkozásnak. Érhetik az országot kemény csapások, anélkül azonban a földművelő közép anyagi és erkölcsi létében meg nem rendült, kihéserheti a szenvedést. Vagyis nemzeti érdek, a birtokos osztály erősödése.

Egy harmadik okunk is van. A földművelő népi talán munkakörénél fogva nehezebben nyerhető meg radikális törekvéseknek. Földje ehhez az országhoz köti, érdeklődésében érzi magát polgártársival. Szokásában, erkölcsében jobban, mint más, megőrzi a nemzeti sajtóságokat. Nagy

veszedelmet rejteje magában, széthullani engedni százereket, kiket hagyományaik erőhöz kötnek s ugyanakkor romjajkon megerősíteni egy töredéket, melynek jelszava: ubi bene, ibi patria. Értjük tehát a magyar gazdák törekvését, hogy érdekeik védelmére és fejlesztésére tömörülnek. Szükség is van rá. Az ipar nálunk dédelgetett gyermek, amely mellett a mezőgazdaság sokszor a mostoha gyermek életét éli. A gazdavitágnak önmagán kell segítenie. Ha nem a mindenkori kormánytól várja az adományok morzsáját, hanem társadalmi uton igyekszik tömörülni, sikerre viheti ügyét.

A temesvári gazdanapok ezeknek az eszméknek jegyében folytak le. Aktualitást a küszöbön álló vám- és kereskedelmi szerződések közelgő megkötése adott hozzá. Gazdáinkat nagyban érdekli, mennyi jövedelmet várhatnak földjükből s munkájuk után. A jövedelem nagyságának fokmérője az eladott lábas jószág és növényi termékek. Amde mindezek árának emelkedését vagy esését a vámszerződések mineműsége dönti el. Kívánjuk, hogy az egyesülésben rejlő erővel jogos érdekeiket mielőbb diadalra juttassák s mindenféle radikális maszlag helyett oly irányelvekkel láthassák el gazdáinkat, melyek nem visznek elérhetetlen utópisztikus álmok országába.

A bibornoki kalap.

Róma, június 22.

A bibornok-kreálások jelentőségben gazdag szertartásai között történelmi és jogi szempontból kétségen kívül legérdekesebb a bibornoki kalap átadása. Ennek a nagy karimájú ma már használatra nem is alkalmas kalapnak feltételéhez kapcsolódik a bibornokok kiterjedt joghatóságának és privilegiumainak teljes birtoklása.

A kalap, ez az eredetében csupán szükségteremtette praktikus fejbe-fodás már nagyon korán, az athénieknél mint a szabad állapotnak, a méltóságnak jelvénye szerepel. Elterjedése azonban nagyon különböző módon történt, különböző országokban. A klérus kezdetben csupa alázatosságából nem tartotta illendőnek a kalap viselését, s csak magas rangú prelatusok használták, úgy hogy az címereik fölé is mint megkülönböztető jel került már a XIII. század előtt. Érdekes és a mai viszonyokkal teljesen ellenkező az a szokás, mely szerint a kalapot régen épen a legfenségesebb akcióknál vagy épen magasrangú személyek jelenlétében hordták, amint az keleten ma is divik. A római pontifexek fedett fövel áldoztak; — a püspöksüveg eredete is ilyen uzura vezethető vissza.

A bibornoki kalap is eredetében a hatalomnak, a méltóságnak külső dokumentálására szolgált. A kalap eredete az I. lyoni zsinatra 1245-re vezethető vissza, amikor a pápa: IV. Incének; a bibornoknak, patriarcháknak, püspököknek, a keleti latin császárnak (II. Balduinnak) és a követeknek jelenlétében a zsinat elhatározta, hogy a bibornokok ezental méltóságuk jelzésére külön kalapot fognak viselni, különösen akkor, mikor a városban átvagolnak. Előírta a zsinat azt is, hogy ennek a

kalapnak színe veres legyen (inkább bordóba hajló szín) ami által a kalap szimbolikus értelmezést kapott. A színek ugyanis azt kell jelentenie, hogy a bibornok vérontásig kész egyházának szabadságát megvédelmezzék. Meg volt ennek az értelme annak idején, ha egy frank iró, annál is inkább, mert az egyházat II. Frigyes erőszakossággal felforgatni látszólag. Az első ilyen kalapot Clugniában hordták a bibornokok a pápa és IX. Lajos francia király jelenlétében.

Hogy a kardinálisok méltósága még szembe-tűnőbb legyen VIII. Bonifác pápa rendelte el, hogy a bibornokok egész bibor ruhát is viseljenek. A piros birtumot csak II. Pál pápa engedélyezte 1464-ben kardinálisoknak; előbb a nyilvános konzisztóriumokon kalappal fedett fövel ültek a bibornokok a pápa színe előtt, mint azt egykoru festmények igazolják.

II. Pál pápa, aki a bibornokok privilegiumainak legtöbbjét dekretálta, a bibornoki kalapot selyemből akarta készíttetni; abban az időben azonban a ruhák egyszerűsítésére törekedvén, sok ellenvetésre talált ez a terv. Megmaradt tehát a kalap eredeti formájában; finom posztóból, selyem zsinórral, mellet azt jövaglás alkalmából az áll alatt megkötötték. A többi 10—10 bojt (a 15-ös szám csak a heraldikában használatos), mely a kalapot a fej körülletéhez idomító zsinórnak stílizált-maradványa, úgy látszik már a XV. században sem volt használatban; az egykoru képeken tényleg hiányzik is.

A bibornok természetesen a kardinálisok címere fölé került, mint megkülönböztető jelvény és pedig X. Ince 1645-ben kelt rendelete szerint leszorított a nemesi címerekről minden egyéb dísz, úgy hogy a kalap alatt csupán a pajzs volt ábrázolható. De már XI. Kelemen, kinek

unokaöccsét felravatolozván a díszítők között nézeteltérés támadt, vajjon annak lovagi keresztje a címer foglalatát képviselheti-e, ezen alkalmából 1708-ban ismét megengedte a nemesi jelvények használatát, csupán be kell árnyalnia mindent a kalapnak.

A kalapnak ünnepies átadása a nyilvános konzisztóriumban, s az azt körülvevő ceremóniák és formulák ma is élénken kifejezésre juttatják a Capello Cardinalizio pontificale eredetét és jelentőségét.

Míg ugyanis az idősebb kardinálisok birtummal fedett fövel (mint fentebb írtam, ez a kalapot helyettesíti!) ülnek helyeiken, addig az újonnan kreált bibornokok fedetlen fövel járának a Szent Atya elé, s miután a főceremoniárius a cappa csuklyáját fejükre huzza, a pápa megérien fejüket a kalappal, s azt fejük felett tartva a következő formulát olvassa: „A mindenható Isten dicsőségére és az apostoli szék dicsére fogadd a vörös kalapot, a kardinális méltóság különleges jelvényét, amely által az jelképezetik, hogy a szent hit felmagasztalására, a keresztény nép békéjének és nyugalomának növelésére és a római Szentegyház erősségére véred ontásáig rendíthetetlenek kell lenned. Az Atyának és Fiának és Szentléleknek nevében. Amen!” A bibornokalapot a konzisztórium után ünnepies követség kézbesíti a bibornokoknak, kik azt átvesszik és magukkal viszik, mint méltóságuk jelvényét.

A római bibornokok előszobájában trónus-szerű konzol felett vörös alapon himezve vagy festve címerek felett ott látható a bibornok kalap. Anticameráikban pedig ezüst tálcán állandóan ki van téve a bibornok birtum. A méltóság mindkét jelvényét akkor vessik használatba, amikor a nyilvános konzisztóriumban a kalapot megkapták.

A szanatórium nevelő hatása.

A József-szanatórium veszprémi fiókja *Koller* Sándorné elnöklésével f. hó 21-én évi rendes közgyűlést tartott. Ezen a gyűlésen dr. *Csolnoky* Ferenc igazgató-főorvos az alábbi szép és tanulságos beszédet mondotta:

Jóleső kellemes érzést kelt mindnyájunk lelkében, ha ebben az önző világban néha-néha az igazi emberbaráti szeretet ideális megnyilvánulását látjuk. Midőn az előkelő urinók nem tekintik idegennek az ismeretlen szegény, nélkülözött beteget, hanem jó testvérként neki segédkezet nyújtván, fel-emelik, segítik, gyámolítják és gyógyítják őket.

A József-szanatórium-Egyesület működése ily magas és emberbaráti szeretetről tesz tanuságot. Az egyesület már sok szegény beteg családját adott vissza egészségesen, munkaképesen család-jának, nem egyszer volt alkalmunk látni, midőn a kétségbeesett édes anya örömtől könnyező szemekkel szorította magához a szanatóriumból visszatért, a haláltól megváltott gyermekét.

Fel kell itt említenem azonban azt is, hogy nemcsak az emberbaráti szeretet teszi kötelességünké, hogy a szegény, elhagyott tudósbeteget segítsünk, — hanem maga a rideg önzés is ezt parancsolja, azért, hogy a magunk és hozzánk tartozóink egészségét megóvhatnassuk ettől a rettenetes bajtól.

Tapasztaljuk ugyanis, hogy a szegény betegek pinclakásából a baj feljut a paloták fényes termeibe, s átragad a duszgadzagokra is. Ez a rettenetes baj magyarázza meg körülhatárolt és kézzelfoghatólag azt, hogy az elhagyott, szegény tudósbeteget baja halálhozó veszedelmét jelent a gazdagokra is.

A tuberkulózis egymaga több emberéletet pusztít el, mint a difteritisz, kolera, tifusz és a többi fertőző betegség összevéve. Magyarországon 70 ezer ember hal el évenként tuberkulózisban.

Ily óriást módon elterjedt népbetegséggel szemben, hogy mindenkinek kötelessége védekezni, az természetes.

A múlt évben e helyen volt alkalmam előadni azokat a módokat, melyekkel ki-ki sikeresen védekezhet meg saját egészségét a tuberkulózis veszedelmétől. Ez az egyéni védekezés azonban korántsem elégséges arra, hogy ennek a bajnak a terjedését megakadályozzuk; erre a társadalomnak és a hatóságoknak együttes munkájára van szükség. A társadalom nálunk is megtette a kötelességet, sőt ez ügyben is jó példával járt elől. A társadalomnak a tudósbeteget terjedését gátló működésének egyik fontos eszköze: a népszanatóriumok létesítése. A József-szanatórium-Egyesület veszprémi fiókja volt városunkban az első intézmény, mely a szegény tudósbetegek ügyét felkarolta, s

Róma tituláris, vagy protektori templomai-ban gyakran látni a magasban felfüggesztve az elarvult kalapot; a bibornok halála után sirja fölé szökték a kalapot függeszteni. Ma, minthogy a templomok többé nem szolgálnak a titulárisok temetkezési helyeül, rendszerint a ravatalra helyezik, esetleg a kriptában is a koporsó felett marad. A gazdag bojtokkal ékesített bibornoki kalap ott is életet jelent, a történelmi életet, melyet a kalappal díszített egyházfejedelmek tetteikben élnek.

Ma a bibornokok ceremóniái még két kalapot ismernek: a kisebb római kalapot, mely piros selyemszörnyéből készül, s gazdag arany zsinórzattal ékes. Ezt használják mindannyiszor, ha teljes biborba öltözött funkcióra mennek, vagy ha jurisdikcionális ténykedést végeznek; továbbá, ha a pápát, vagy a fejedelmeket látogatják. A pápa halála alkalmával az aranydíszű kalapokról leveszik, s egyszerű vörös paszománál helyettesítik. A fekete kalapot, mely szinten arannyal áttört piros szalaggal és bojtokkal van díszítve, egyéb ünnepies alkalmakkor hordják.

Ime a szükségteremtette fejlődés mily gazdag és tartalmas jelentőséggel bír. Hasonló történelmi és jogi vonatkozásaiban a királyi koronáéhoz, melyek szüntelen hatalmat és méltóságot juttatnak kifejezésre. És hasonlóképpen kiváltságos, fejedelmi személyek fejét ékesíti, amit a koronakardinálisoknál legmarkánsabban jellemez az a tradíció, hogy a bíretumot a fejedelem, vagy meghatalmazottja teszi az új bibornok fejére, jelezvén ezzel azt, hogy a bibornoki méltóság a trón legmagasabb lépcsőjéig emeli viselőjét.

Dr. Luttor Ferenc.

szóta életrevalóságát igen sok teljesen meggyógyított egyén igazolja fényesen.

Mindannak dacára sokan, akik a Szanatórium-egylet működését nem ismerik, azon véleményét nyilvánítják, hogy a tudósbeteget-szanatóriumokra egyáltalában nincs szükség, s a József-szanatórium Egylet működése is felesleges, különösen mióta tudósbeteget gondozó intézet lett felállítva városunkban.

Ez a felfogás az ügy nem kellő ismeretéből származik — és teljesen téves. Ez okból röviden bizonyítani óhajtok azt, hogy a tudósbetegek népszanatóriumára nagy szükség van.

A tudósbetegek szanatóriumba rendszeren a gyógyítható betegeket szokták elhelyezni, s amint volt alkalmunk tapasztalni, a mi általunk odaküldött betegek nagyrésze gyógyulva érkezett elhaza.

Fontos tényező tehát a tuberkulózis elleni küzdelemben a szanatórium mint *gyógyító intézet*. Ezenkívül azonban az egyuttal mint *tanítézet* is, fontos szerepet visz. Nevezetesen a tudósbetegek szanatóriumaiban megtanítják a betegeket a helyes diéták és higiénikus életmódra, megtanítják a tisztaság és szabad levegő szeretetét, mely nélkül igazi egészség nem létezik.

Megtanítják továbbá arra is, amire mind, orvosok alig vagyunk képesek a betegeket kioktatni, hogy a szabad levegő még télen sem árt a betegnek, azért a betegszobát éjjel-nappal folyton nyitott ablakkal szellőztetik, sőt a beteget a szabadba kifelétekik.

Arra is megtanítják a betegeket, hogy hogyan kell élniük, hogyan kell táplálkozniuk, s végül miként kell viselkedniük, hogy hozzátartozóikat és a veük érintkezőket bajukkal meg ne fertőztessék.

A tudósbetegek szanatóriuma tehát valódi iskola, ahol a betegeket nemcsak arra oktatják, hogy a saját egészségüket miként ápolják, hanem nyomatékosan arra is, hogy embertársaik egészségét ne veszélyeztessék.

Fontosnak tartom annak felemlítését, hogy a tudósbetegek szanatóriumaik ezen nevelő hatása nemcsak magukra a szanatóriumokban járt betegek terjed ki, hanem, midőn ezek hazakerülnek, uthon valóságos apostolai, hirdetői lesznek ezeknek az ismereteknek, s a közönség ezeknek szavát annál könnyebben elhiszi, mert a gyógyulás ténye hathatósan támogatja szavukat.

Akik a népszanatóriumok létjogosultságát tagadják, azt is felszökték hozni érv gyanánt, hogy az a néhány szanatórium elegenden arra, hogy a gyógyulást kereső tudósbetegeket mind befogadják, s így célját nem töltötte be. Hogy meglevő népszanatóriumunk kevés, az tény, ebből az következik, hogy igyekeznünk kell többet és többet létesíteni.

Örömmel tapasztalom, hogy az Egyesület igen tisztelt tagjai nem hagyták magukat meglevesztetni a szanatóriumokat ellenzők hamis indokai által, s ez évben is buzgón működtek az Egyesület javára. Működésük valóban ideális emberbaráti szeretetből fakadt, mely nem várt — s nem kert ezért senkitől semmit — még köszönetet sem!

Nagyon kérem, méltóztassanak ezután is hasonló buzgalommal működni, hogy mentül több szegény tudósbeteget sikerüljön az Egyesület segélyével megmentenünk.

Városi közgyűlés.

Veszprém város képviselőtestülete jun. 24-én rendkívüli közgyűlést tartott.

Bejelentések.

Napirend előtt *Komjáthy* László dr. polgármester örvendetes bejelentést tett. Egyik veszprémi kanonok 1000 koronát adott a szegényháznak, 1000 koronát a kórházpavilon építési tőkéjének gyarapítására s 1000 koronát az építendő járványkórház javára. Ez a nemes cselekedet igazán méltó köszönetet váltott ki a képviselőkől s nagyon érték a polgármestert, hogy az egész város közönségének halálját alkalmis időben és módon tolmácsolja a kegyesszívű főpap előtt.

Ugyancsak napirend előtt *Rupert* Rezső dr. a következő indítványt terjesztette elő:

„Szokásban van, hogy elhalt nagyjaink emléket a városi képviselőtestület a halalt követő első közgyűlésen méltatja s jegyzőkönyvileg megörökíti. Legutóbb *Kossuth* Ferenc elhalálása alkalmával ezt nem tartották meg, mert a közelben tartott közgyűlésen hazánk e nagy fiának neve minden felemlítés nélkül maradt. Indítványozom,

hogy *Kossuth* Ferenc elparentálása a legközelebbi közgyűlés napirendjére kitézessék. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

Tüzérlaktanya.

Minthogy a létesítendő tüzérlaktanya részletes tervei elkészültek, a laktanya építésére a város versenytárgyalási hirdetményt fog kibocsájtani. A versenytárgyalás irányelveit a polgármester, a tanács, a pénzügyi bizottság s az állandó választmány együttesen állították össze s ezeket a közgyűlés névszerűnti szavazással egyhangulag elfogadta. Kimondotta azt is, hogy ez a határozat csak birtokon kívül felelbezhető. A megszabott irányelveket olvasó közönségünk tájékoztatására az alábbi szövegben ismertetjük.

1. A versenytárgyalási hirdetmény a közgyűlés határozatának meghozatala után mielőbb sürgősen kibocsájtandó, azon záradékkal, hogy a részletes tervek és költségvetések csak a folyamatosan lévő helyi vegyes bizottsági tárgyalások befejezése után, de legkésőbb 1914. évi július 10-től bocsájtandók a vállalkozók rendelkezésére másolatban, addig is azonban a rendelkezésre álló adatokat Veszprém-ben a polgármester útján betekintheik.

2. Az építési ajánlat csak amortizációs alapon tehető. Tehát a finanszírozás a vállalkozót terheli. A város által viselendő évi amortizáció összege azonban nem lehet nagyobb, mint amit a kincstár a városnak bérösszeg fejében fizet.

3. A harmadik pont körülírja az építkezés és rendezés körébe tartozó összes vállalati teendőket.

4. A finanszírozás vállalkozót terhelvén, természetesen, hogy az építéshez szükséges kölcsönt a vállalkozó köteles megszerezni. Az ekként felmerülő költségek és kiadás mind a vállalkozót terhelik, úgy, hogy az építkezés és finanszírozás címén a város semmi más nem köteles a vállalkozónak fizetni, mint a kincstár által a város részére fizetendő térítványokat.

5. Az építési tőke, illetve az az adósság, ami a kaszárnyával együtt annak átvétele után a városra átszáll, nem lehet nagyobb, mint a város által átengedett kincstári térítványoknak bizonyos egymásután következő számu éven át, bizonyos százaléki szerinti annuitás mellett megfelelő összeg. Az annuitás gyanánt megjelölt százalékban természetesen úgy a kamat, mint az évi törlesztési hányad is befoglalattatik.

6. A hitelező pénzügyintézet a kikötött törlesztési idő alatt sem a kamatot fel nem emelheti, sem a kölcsönt fel nem mondhatja, ellenben a város jogosítva van felelő felmondással a kölcsönt bármikor visszafizetni.

7. A helybeli összes iparosmestereket, segédek, napszámosokat, fuvarosokat, *egyenlő feltételek esetén a vállalkozó-köteles előnyben részesíteni*, szóval minden néven nevezendő iparos munkát *egyenlő feltételek esetén helybeli mesterekkel köteles elkészíttetni*. Abban a kérdésben pedig, hogy az egyenlő feltételek fennforognak-e, választott bíróság dönt. Ennek elnöke a veszprémi állam-építészeti hivatal főnöke, tagjai a város polgármestere, a vállalkozó és a vállalkozó által választandó egy tag, valamint a képviselőtestület által a helybeli építőiparosokból kinevezendő egy tag. Ezen választott bíróság határozata ellen sem a várost, sem a vállalkozót semmi néven nevezendő jogorvoslat meg nem illeti. Amennyiben a vállalkozó ezen választott bizottság határozatainak még sem tenne eleget, szerződésességét követ el.

8. Az építési tőke biztosításul szolgál első sorban a honvédelmi kincstár által fizetendő összes térítvány, ezenfelül a hitelező jogosítva van a kaszárnyatelekre és annak épületeire követelését jelzőlogilag biztosítani.

9. Köteles vállalkozó a város részére tervezésidőjén 100000 (százezer) koronát készpénzben megfizetni kereseti kimutatásai arányában. Köteles vállalkozó ajánlatában nyilatkozni az iránt, — mily összeget fizet készpénzben a szerződés aláírásakor a városnak *telekérték címén* és mily összeget fizet készpénzben a városnak a laktanya átadásakor *fenntartás, megváltás* címén és hogy végleges átvételtől számítva, mennyi ideig vállalja a laktanya és tartozékai ingyenes fenntartását.

10. A vállalkozó által az ajánlat mellé teendő óvadék, illetve bántalmaz nagyságát a városi tanács állapítja meg.

11. Ha akár a laktanya végleges átadásáig, akár a kincstárral való végleges lezárolásig vagy ezután bekövetkezendő idő alatt a város magasabb lakbérössztályba soroztatódik, — ezen körülményből előálló térítványtöbblet kizárólag a várost illeti meg.

12. A kavicsot és murvát a vállalkozónak jogában áll saját költségén bányadíjfizetés nélkül termeltetni és a vízvezeték vizet igénybe venni köbméterenként 10 fillérben megállapított kedvezményes árárt. Ha a vállalkozó a Völgykut vizet óhajta használni, ezt díjmentesen megteheti.

Gőzfürdő ügye.

A gőzfürdő dolgában is gyökéres változtatást tett a közgyűlés. A fürdőt részvénytársaság építette a város telkén. A város fizetett 8000 korona telekért s megszavaztatott 12 ezer koronát berendezésre. A vállalat a részvénytársaságnak nem jövedelmezett. A fürdőt berbeadta Pateknének, utóbb Kácsernének. Hogy a város ezt a saját telkén épült s az építéstől számított 50 év múlva a birtokába kerülő közegészségügyi vállalatot megmentsse s a modern igények követelményei szerint fejlessze, a fürdőt a részvénytársaságtól békés egység útján átveszi s Kácsernének berbeadja. Az épület tatarozására, javítására s berendezések pótlására belefektet 14 ezer koronát. A bérleti bérösszegül az előbbi 12 ezer s az újabb 14 ezer, tehát összesen 26 ezer korona tőkének törlesztési összegét fizeti s kötelezi magát, hogy az iskolás gyermekek számára minden hónapban egy szabad fürdőnapot engedélyez.

A képviselőtestület ehhez a tervezethez hozzájárult s a városi főügyészt megbízta a szerződés elkészítésével. A bérletől elfogadott s aláírt szerződést véglegesítés előtt még a közgyűlés elé kell terjeszteni.

Egység a Ganz-céggel.

Veszprém város a Ganz-cégtől a vízvezeték gépegyeségek szaporítására egy villamos hajtású szivattyúgépet rendelt 6920 koronáért. Az első gép teljesítőképessége nagyobb volt a víztermelésnél. Ezt a város visszadotta. A második vízszivattyú is több vizet emelt ki másodpercenként, mint amennyire a megrendelés szövege miatt a szállítócéggel egyezkedés indult meg. A város is jobbnak tartotta azonban a békés egységet a bizonytalan perről annál is inkább, mert újabb források szükségessé vált bekapcsolásával a víztermelés emelkedik s akkor a szivattyú teljesen beválik. Az egységesség megtörtént. A város u. is arra az időre, amíg a villamos hajtású szivattyú az említett okok miatt nem működhetett, a szállítócégtől 2400 kor. megtérítést követelt. A cég első ízben 400, a második egyezkedésnél 800 koronát elismert. Ez lett alapja az új egységnek. A város átveszi a gépet s fizet 6120 koronát. A közgyűlés az új egységességhez hozzájárult s megbízta a tanácsot a vételár kiutalásával. (+)

Pozsony. Mult számunknak ily című cikke visszhangot keltett s vele a „Veszprémi Napló” két helyen is foglalkozik. Egyik helyen a Zsófia országos gyermekszanatórium-egyesület pozsonyi közgyűlésének lefolyását írja le. Meg kell állapítanunk, hogy ezek szerint közleményünk kiegészítésre szorul. Mi úgy tettük fel, hogy a veszprémiek saját költségükön utaztak és ettek-ittak. Ezzel szemben a Veszprémi Napló megállapítja, hogy a 104 veszprémi kiránduló az „Óvári vendége volt, aki külön vonaton hozta őket Pozsonyba és itt lefoglalta részükre a két legegységesebb szálloda (Savoy és Carlton) összes szobáit”. Könnyű kiszámítani, hogy ez 4—5000 koronát jelent. Mi továbbá nem voltunk bizonyosak abban, hogy a 104 veszprémi tagja volt-e a gyűlés napján a Zsófia országos gyermekszanatórium-egyesületnek. A Veszprémi Napló azt állítja, hogy igen. Mi őszintén megvalljuk, ebben ma sem vagyunk bizonyosak. Ezt a kérdést csak úgy lehetne eldönteni, ha a Veszprémi Napló cikkírója bemutatná a jelen voltak névsorát s az egyesület a tagok törzskönyve alapján igazolná, hogy a kérdéses urak tagok voltak-e vagy sem? Ha nem voltak tagok, akkor az ő erkölcsi és urfelfogásukra furcsa világot vet, hogy megjelentek és döntő befolyást akartak gyakorolni olyan helyen, ahová híva nem lettek s ahol nem volt joguk megjelenni. Ép ezért azt gondoljuk, *Zichy János* gróf, mint a közgyűlés elnöke, súlyos mulasztást követett el, mikor nem azonnal kezdte, hogy a jelenlévők igazolják tagsági minőségüket. E nélkül a közgyűlés törvény- és alapszabályszerűsége teljesen illuzórium. De meg kell állapítani azt is, hogy *Óvári beszéde* az ő felépítésének jogosságát mivel sem indokolja. Hogy az egylet léte és nem léte *Bosnyák Zoltán* személyéhez van kötve, az a beszédben egyáltalában nincsen megmóvívalva. A valódi okok tehát még mindig talányok. Azt mondják, az egyik ok volt,

hogy *Óvári liberalizmust* látta geszedelemben forogni. Állítólag a kirándulók verbuválásánál erre tekintettel volt. Akármik is voltak az okok, annyi bizonyos, hogy a beszédben elfogadható okokra nem találunk. Bizonyos végre, hogy a *botrány* sokkal nagyobb volt, mint gondoltuk, s az ismertetés szerint a veszprémiek ott oly hangosan, oly tüntetőleg viselkedtek, amint hasonló helyzetben meggondoltan cselekvő emberek viselkedni nem szoktak.

Mindeneset mi most is, multkori közleményünkben is legnagyobb nyugodtsággal és tárgyilagossággal apostrofáltuk. Nincs igazta tehát a Veszprémi Naplóknak, mikor egy másik helyen, a hírek között azt mondja, hogy mi az *Óvári pozsonyi diadal* miatt szörnyen boszankodunk — és hogy neki olyan tendenciákat tulajdonítunk, melyek nem fedik a tényeket. Mi senkinek semmiféle tendenciát nem tulajdonítunk, sőt inkább annak adtuk fele nem érthető kifejezést, hogy nem ismerjük a tendenciát. Ami pedig a *diadal* illeti, e fölött a legkisebb boszúságot sem érezzük, sőt ha diadalnak tekintjük a pozsonyi szereplést és ő is úgy kívánja, hogy is tiszta szívből kívánunk neki a pozsonyhoz hasonló — minél több — *diadal*.

Villamostelepünk házikézelésben.

A villamostelep létesítésekor elköveztük azt a hibát, hogy az üzemet nem vettük azonnal házikézelésbe. Meglettünk volna mentve attól a sok kellemetlenségtől, érdekeink elhanyagolásától, a már is szükséges fejlesztés elodázásától, amelyekben a lefolyt és esztendő alatt részünk volt. Veszprém város vezetősége nagy gondossággal őrizte a város érdekeit s úgy az építő, mint a bérleti céget nem szünt meg a gyakran ismétlődő hiányok pótlására pénzben s kiszabásával is kényseríteni.

A villamostelep mai teljesítőképességében nem felel meg igényeinknek. Új utcák keletkeztek, ipari munkához is több és több motort alkalmaznak. Ezt a fejlődést is meg inkább a várható fejlődést a villamostelep mai gépegyeségei kielégíteni nem tudják. A fejlesztés tehát szükségessé vált. Arról volt tehát szó, hogy a város újabb több százezer befektetést tegyen-e, melynek hasznát a bérleti élvezeti, avagy megkísérli a villamostelep megváltását, hogy házikézelésbe vehesse s a jövedelmét magának biztosítsa. A megváltás jogosultságát azonban meg csak tizenöt év hozta volna meg s így nagyon természetes, hogy a korábbi átvétel a városnak meg kell fizetnie.

Mielőtt azonban az átvételt illetőleg tárgyalást kezdtek volna, *Perényi Antal* bizottsági tag kitűnő ötlete nagy szolgálatot tett a városnak. Személyes ismerőse ugyanis *Ivanics Antal*nak, a dombóvári villamostelep igazgatójának és felkérte őt, hogy vizsgálja meg a mi telepünket és adjon arról részletes szakvéleményt. *Ivanics Antal* a megbízásnak eleget tett s szakvéleményét éppen aznap előtt küldte meg *Perényi Antal*nak, amely nap a villamostelep bizottság s a Siemens- és Phóbus-cégek megbízottja, névszám *Dubszky* vezérigazgató, dr. *Zala* ügyész, *Jóleszt* mérnök, *Kertész* Béla üzemezőtő a Phóbus- és *Jusztus* Artur igazgató a Siemens-cég részéről egyezkedő tárgyalásra összejöttek.

Ez a szakvélemény nagy segítségünkre volt. Öszintén, befohólatlanul bíralatot mondott az egész telepről, a gépek állapotáról s megjelölte a módzatát a kártalanul hűtésnek is.

A cégek az átvételért 120 ezer koronát kértek. A bizottság tagjai, különösen pedig dr. *Komjáthy László* polgármester s *Perényi Antal* szakszerű érvekkel, meggyőző indokollal annyira alázállították a követelést, hogy a város 47 ezer korona összegért a villamostelep megváltotta s házikézelésbe veheti. Ezen kívül még a cég visszakapja bennlevő óvadékát. Az iment említett összegben benne van a beszerzett árammérőknék, a bővített hálózatnak s több leltári tárgynak értéke is.

Veszprém város tehát gazdája lesz a maga villanytelepnek s összeköttetésbe hozhatja kitűnően jövedelmező másik vállalatával, a vízvezetékkel. Az átvételi összegben kívül a telep fejlesztése körülbelül még 200 ezer korona befektetést igényel s ezzel a város nemcsak a mai, hanem a közeljövőben várható fejlődésnek is eleget tehet. A mai három gép mellé egy 400 lóerős Dieselmotor beállítását tervezik. S hogy a vízvezeték meszes lerakódása a gépeket ne rontsa, *Ivanics Antal* javaslata szerint vagy a Séd vizét vezetik fel a gépárra, vagy a vízvezeték vizet desztillálják a telepen, hogy a mészsanyagtól mentesítsék. Az előbbi olcsóbb, mert a vezetékesövet le lehetne

fektetni az ördögárokban. A vízműtulajdonosokkal ez esetben bizonyos egységet kell a városnak kötnie.

A fejlesztéssel kapcsolatban polgármesterünk már is tervez. A tél folyamára beállít két favágó gépet s a jövő aratásra cséplőgépet s így a gazdáknak lehetővé teszi, hogy a cséplési munkát gyorsan, még szél esetén is végezhessék. Mindenkitől csak azt halljuk, hogy ez az átvétel a városnak, a közönségnek csak előnyére válhat s városunkat bekapcsolja azok közé a modern közíratású városok közé, amelyek a kiadásokat már nem annyira megadóztatással, mint inkább azzal a gazdasági irányú törekvéssel iparkodnak kiegyenlíteni, hogy a haszonhajtó közüzemeket házikézelésbe veszik.

Üdvözöljük a város vezetését, élén a polgármesterrel s a villamosbizottságot, tagjai közül pedig különösen *Perényi* Antalt azért a fardadhatian buzgalomért s önzetlenségért, melyel tudását, lelkeségét, egyébként is lekötött idejét a város szolgálatába helyezi. Vajha teljesednek az átvételhez fűzött sok szép remény, hogy városunk meggyarapodott anyagi erővel s versenyképesen állhasson a fejlődő, megfontolt s hasznos irányítással vezetett haladó városok sorába. — a.

H I R E K.

— **Papszentelés.** Bibornok megyés püspök Ur *Ó Eminenciája* megbízásából *Kranitz Kálmán* felszentelt püspök ur f. hó 28, 29 és 30-án fogja alszerpapokká, szerpapokká, illetve áldozópapokká szentelni a teológiát végzett növendékpapokat. Áldozópappá szentel 6, szerpappá 1 növendéket. A papszentelés magasztartása a székesegyházban lesz mind a három napon, a kilencórán káptalani misével kapcsolatban.

— **Ujmisék Veszprém.** A felszentelendők közül: *Németh* Károly július 2-án reggel 8 órakor az *Angolkissasszonyok* templomában, *Gárdián* József pedig július 1-én délelőtt 10 órakor a *szent László* templomban primiciázik.

— **Érettségi vizsgálat.** Veszprémbe az 1913—14. tanév végén 26 tanuló jelentkezett érettségi vizsgálatra. Ezek közül a vizsgálati bizottság érettnak nyilvánított 21 tanulót; javító vizsgálatra utasított ötöt. *Jelenen éretti:* Frick András, Nagy Károly, Pintér Lajos, Scherer János, Vincze Gyula. *Jól éretti:* Cséby Gyula, Fodor Gusztáv, Kaluz Ferenc, Lakner Aladár, Nagy Béla, Rusznyák István, Schuster Andor. *Erett:* Antal László, Bognár Vince, Braun Ferenc, Demjén József, Dusbaba Jenő, Kukorelli Pál, Lenner Károly, Moizer Árpád, Schreiner György.

— **Tiszti díjlövészet.** Házi ezredünk, a m. kir. honvédegyalozred tiszti kara f. hó 24-én d. u. tartotta szokásos évi díjlövés versenyét. Ez erdekes versenyt ez idén szokatlan érdeklődés kísérte. Részt vett benne az egész tiszti kar s ezt a nagy csoportot színessé, változatosá tette a meghívott előkelő hölgy- és urj közönség. A lövészi eredmények megállapítása után a hivatalból távollevő *Weber* ezredet helyettesítő sárói *Szabó* őrnagy jendület, férfias, keseretlen szép szavakkal köszönte meg a hölgyek és az érdeklődő urak részvételét, s további kitartásra buzdította a nyertes urakat. A díjak kiosztására *Weber* őrnagyot kérte fel. Az eredmény a következő: A puskalövésben 1-ső *Uher* Ernő hadnagy, 2-ik *Fodor* László százados, 3-ik *Hrhus* Béla főhadnagy, 3-ik *Silbersdorf* Ferenc zászlós, 4-ik *Hadácsi* Resző zászlós, 5-ik *Istvánffy* Miklós őrnagy, 6-ik *Komornik* Aladár főhadnagy, 7-ik *Pesthy* Károly százados, 8-ik *Szebenyi* Gusztáv hadnagy s a 9-ik *Nagy* Antal zászlós. — A pisztolylovásban: 1-ső *Pozsgay* Kázmér százados, 2-ik *Komornik* Aladár főhadnagy, 3-ik *Schlemmer* Ödön főhadnagy, 4-ik *Hrhus* Béla főhadnagy és 5-ik *Pesthy* Károly százados. A csinos, értékes katonai vonatkozású tárgyak kiosztása s a nyertesek ünneplése után az egész társaság a feldíszített Kiskuu-mulatóba vonult. Itt *Doma* Ferkó muzsikája mellett a tánc és mulatság virradatig tartott s a jökevű társaságot a madarak csicsérgése s egy kellemes nap szép emléke kísérte vissza az ebredő városba.

— **A Magyar Vöröskereszt Egyeslet** veszprémi főnöke vasárnap, június 21-én választmányi ülést tartott, melyen *Hunkár* Dénes főispán elnöki megnyitójában lelkes szavakkal köszöntötte az emberiség nagy eszméjének szolgálatába szegődött

hölgyeket, kik az önkéntes apólonói tanfolyamot fényes sikerrel elvégezték, kérve őket, hogy a Vöröskereszt szellemének továbbra is lelkes támogatói legyenek és háboru esetén ép oly buzgalommal teljesítsék kötelességüket, mint a mily buzgalommal a tanfolyamot végezték. Megköszönte szíves áldozatkészségüket. Majd kivette tőlük az előírt fogadalmat és átadta nekik, a kiállított bizonyítványt, valamint a karszalagot. Végül köszönetet mondott a tanfolyam vezetőjének dr. Csolnoky Ferenc kórházi főorvosnak, valamint dr. Cseresnyés József, dr. Sándorfi Miksa, dr. Réthi Ede, dr. Pillitz Pál és dr. Mesterházy István orvosoknak, a tanfolyam előadóinak. Ezután dr. Fritse József titkár ismertette a Vöröskereszt egyet célját, a balkán háboru tanulságaira való hivatkozással fejtegette az önkéntes apólonók kiképzésének szükségességét voltát és egyetlet a hölgyeknek, mint az emberbaráti szeretet és irgalmasság leghivatottabb képviselőinek jöndulatú pártfogásába ajánlotta. A tanfolyamot végzett hölgyek nevében Csapó Mici kedves, meleg szavakkal, szóbeli képességet való tartalmas beszédben mondott köszönetet az előadó orvosoknak.

— **Az Iparoskőr ünnepe.** A veszprémi Iparoskőr a mai napon tartja jubileárius-ünnepélyét negyvenéves fennállásának emlékeztetésére. A diszgyűlést zászlószentelés előzi meg a kegyesrendiek templomában s délben bankett, este táncvigalom követi a Zuchmann-féle vendéglőben. A zászlóanyai tisztségre a kör Boór Lajosné irasszonyt, az Iparoskőr elnökének feleségét kérte fel. A buzgó és kitűnő rendezés folytán ez az ünnepség nemcsak fényesnek, hanem népesnek is ígérkezik, mert az iparoskőri tagok nagy társaságán kívül résztvesznek benne közelítünk vezető emberei s városi intelligenciának számos tagja.

— **Katonai ünnepély.** Számos katonai ünnepélyt tartottak június 24-én a helybeli honvédelaktanyában. Sáros Szabó Lajos őrnagy e napon tüzte fel Pauert Miksa őrnagy mellére a huszonötövi katonai szolgálat tiszti keresztjét, Vághy Ignác őrmestert pedig, aki negyvennégy évi szolgálat után nyugalmába vonul, feldíszíté arany érdemkeresztet. Az ünnepélyre, melyen megjelent a 31-ik gyalogezred tisztj s aliszti kara, diszszázadot vezényeltek ki. A ritka ünnepély szépségét emelte az a formára s tartalomra egyformán díszes ünnepi beszéd, amellyel Szabó őrnagy a kitüntetett bajtársak érdemeit s az érdemeiket elismerő legfőbb haduri kegyet magasztalta.

— **Évzáró ünnepély az irgalmasnővéreknél.** A helybeli irgalmasnővérek nevelő-és tanintézetében f. hó 24-én ügyesen összeválogatott program keretében folyt le az évzáró ünnepély. A kis zongoristák és szavalók alaposan kitétek magukat. Külön ki kell emelnünk a műsorból a „Rege a csodaszarvasról” című kis daljátékot, Stojanovits bájos, művét, melyet Gaál Sándor intézeti enektárnár buzgó betanítása mellett teljes precizitással adott elő a növendékek kara. A polgári IV. osztályt végzett növendékeket az intézettől Scoffridt Paula bucsuztatta el saját szerzeményű hafásos beszédjével. A meghatott leánysereghez az utolsó szavakat az intézeti hitoktató Sárközy Lajos intézte, intvén őket az igazi benső válalosságára, mely egyedül alkalmas eszköz arra, hogy az élet viharzó tengerén a hajótörést elkerülhessék. Az egybegyűlt nagyszámú közönség részben az ünnepély előtt, részben utána igazi gyönyörűséggel tekintette meg a két teremben izlésesen elrendezett rajz- és kézimunkakiállítás.

— **Ivánnap.** A Veszprémi Dalegyesület kedden este fél 9 órakor tisztelgett szeretett diszelnökénél Ádám Iván kanonok urnál, hogy névnapja alkalmából jókívánatait kifejezze. Horváth Zoltán elnök szép szavakban tolmácsolta a Dalegyesület jókívánatait, majd több énekszámmai kedveskedtek a meghatott diszelnöknek. A helybeli kat. tanítótestület is hálás szertettel üdvözölte őt nevénnepén, mint szeretett plebános-igazgatóját.

— **Változások a ciszterci-rendben.** Most adta ki dr. Békefi Remig zirczi apátur a ciszterci-rendnek az 1914—15. évre szóló személyi elhelyezését, amely a következő változásokat tartalmazza: Szobék Loránt tósokberendi lelkész 48 évi működés után nyugalmába vonul Egerbe; helyét Czapáry László dr. nagytevei lelkész foglalja el, kinek helyére Légár Hugó tanár jön Pécsről, hova tanárnak megy Korilly Szilveszter, a bécsi Augustinicum tagja és Mody Dező zirczi novicius tanár. Az utóbbi állást Szekeres Fábán bajai tanár, az övét Holczinger Titusz székesfehérvári tanár tölti be. Ugyanoda megy gyakorló tanárnak Patalki

Kálmán Zirczről és Láng Ince dr. főiskolai tanár és lelkigazgató a budapesti Bernardinumban, ki állást cserél Várkonyi Fidé dr. székesfehérvári hit-tanárnál, A Bernardinumban kerül gyakorló tanárnak Fábán Béla és Schuy Gilbert dr. újmisés. A budapesti sz. Imre-főgimnáziumhoz Brisits Frigyes dr. kerül tanárnak, Orsovai Fülöp, Schwartz Elemér dr. és Révész Amade dr., mindhárom újmisés. A gyakorló tanárnak. Hagyó-Kovács Gyula újmisés a magyaróvári gazdasági akadémia hallgatója, Gálos Bernát zirczi segédlelkész lesz. A rendnek a budapesti Bernardinumban 21, a budapesti központi papnevelő-intézetben 1, az innsbrucki Canisianumban 3, az egri főgimnáziumban 14 növendéke lesz.

— **Korona.** A ságvári espereskerület pap-sága a múlt héten tartotta évi gyűlését Tabon. Ugyanezen alkalommal Horváth Pál esperes megáldotta a biberos megyéspüspök ur áldozatkészségéből ujjáépített plebánia-épületet. Gyűlés után Horváth Mihály plebános, házigazda fényes ebédet adott, amelyen Horváth Pál, a szomogykútiéknak ékezzavú papja szép beszédben köszöntötte fel a jótékony megyéspüspököt. Utána a házigazda köszöntötte vendégeit s hálaival adózott mindazoknak, akik az új plebános számára díszes, új plebánialaknak építést lehetővé tettek.

— **Kézmunkakiállítás.** Pettkő Zsigmond rajztanár újabb rajz-és munkakiállítást rendezett a főgimnázium rajztermében. Azoknak az úrhölgyeknek rajzait, tervezéseit, hímzéseit állította ki, akik magántanfolyamon fejlesztik erre való készségüket s a művészi szép szemléletével, megértésével s reprodukálásával nemestik finomodott izlésüket. A kiállított munkák ezáltal is meglepő összhangban, kiváló eredményben állították a szemlélő elé a művészi előadó hivatottságát, a tanítványok figyelmes törekvését, rátermetiségét s a színek és vonalak stílusában kifejeződő művészi tulajdonságot. Minden munka közül kivált Kovács József négyenőri, munkája, egy miseruha. Tervezése, magyaros rajzösszeállítás a lilomvirágokból fűződik változatosan, tökéletes hűmzessel kidolgozva. Az egész művön gyengéd lélek áhítatos erze tükröződik, belefoglalva a művészi darabot annak a válaloss, szent esekelménynek magasztos fenségébe, amelyhez ez a ruhadarab majdnem kinálkodik. Igen szép munkák voltak ugyancsak Kovács Józsefnek madarablúza, börmunkái s festményei. Továbbá Gröfcsik Mimi szírnaszónyegei, gazdag képzelettel pompázó tervezései. Horváth Stefi s Farkas Ilona hangulatos festményei, Köszeghy Vilma ceruzarajai eredetiek s változatosak. Kenessey Pepi akvarelljei, Bertalan Rózsika, Demjén Mariska, Szlavitskék Lilly, Stubenvoll Lyana s Csomasz Lice természet után festett rajzai a többivel egyetemben szorgalomról, képességéről, a nagy természet szépségének átéréséről s szeretetéről tanusodniak. Ezt a szép sikert szívesen fűztük bokrétába, hogy ily módon fejlessük ki elismerésünkét a buzgó tanár s a figyelmes és szorgalmas tanítványok iránt.

— **Halálozások.** Nagymányai Koller István, a zalavármegyei gazdasági egyesület érdemeiben gazdag alelnöke meghalt. Fáradhatatlan tevékenysége s igazi és őszinte szerénysége, nemes egyszerűsége révén osztatlan szeretetét és nagyrabecsülést vitt ki magának. Nagy szakismerete s zalai gazdaközönség szeretete tisztelt vezérévé avatta. — Haydn Sándort, Sümeg város gazdakörének számottevő tagját munkásságának teljében ragadta el a kérihletetlen halál. Egyéniségének kedvessége és mindenki iránt tanúsított előzékenysége hosszú időre pótolhatatlanná teszi őt.

— **Dandárgyakorlat.** Öt napig tartó dandárgyakorlat volt a múlt hét elején Iszkaszentgyörgy és Bakonykut között. A manőveren megjelent Rohr lovassági tábornok, honvédségi felügyelő és Nikics János altábornagy. A somogyi Hirlap közlése szerint a dandárgyakorlat, melyben a 29., 20., 30., 31., 17. és az 1-ső honvédgyalogezredek, valamint a budapesti 1-ső honvédtüzérezred vett részt, Iszkaszentgyörgy határában tiszti díjjal kezdődött. Az első díjat Hahn Ferenc százados, a másodikat Stockinger hadnagy, a harmadikát pedig Thurbányi Hadnagy nyerte meg. Utána a századok versenylövészeté következtek. Az első napot az ezredek küzdő lövészeté fejezte be, azután megkezdődött a rendes és harcserűl gyakorlatozás, melynek terpeűl az Iszkaszentgyörgy, Bakonykút, Várpálot, Csőr és Inota közötti óriási terület szolgált. A hadgyakorlat utolsó nagy mozzanata szombaton reggel a várpálotai nagy tölkező volt, amelyben fontos szerepe volt a honvédtüzérezrednek is. A tüzérség munkája ezáltal egész újszerű volt, amennyiben a gyalogság küzdelmét az ágyuk ezáltal nemcsak

dörgéssel tették színesebbé, hanem a tüzérség tényleg srappellel és élesztővel lövedőzött az ezredek feje fölött, természetesen úgy, hogy kárt senkiben se tegyenek. Messze bent a Bakonyban robbantak szét a veszedelmes játékszerek. Szombaton délelőtt futtak le a gyakorlatokat, amely után Rohr tábornok elismerését fejezte ki az ezredek kitartása fölött. A szemlével véget is ért a Dunántúli honvédségi dandárgyakorlat, most már csak az ezredek gyakorlatok vannak hátra, melyek hosszabb-rövidebb megszakítással június 29-ig tartanak.

— **Papnövendékek felvétele.** A veszprémi püspöki papnevelőintézetbe, felvételtelket kérő ifjak vizsgálatá f. évi július hó 1-én d. e. 10 órakor fog megtartani Veszprémben, a püspöki székházban. A felvételei f. évi június hó 30-ik napján kell jelentkezni a püspöki titkárnál. A pályázók a következő okmányokat hozzák magukkal: 1. A jó sikerrel letett érettségi vizsgálatról szóló bizonyítványt, 2. Keresztlevelet s 3. az illetékes hittanártól vagy lelkészától erkölcsi bizonyítványt. A jelentkezők kötelesek magukat orvosi vizsgálatnak alávetni.

— **Zenevizsga.** Kiss Erzsébet zenetanárnő két tanítványát, Preya Margitot s Havlen Rózsit a múlt napokban vizsgáttata le a budapesti zene-konzervatóriumon. A második előkészítő osztályról mindketten kitűnő bizonyítványt nyertek.

— **Esküvő.** Dr. Lux Jenő ügyvéd Szombathelyről és Kántor Margit házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés nélkül.)

— **A selmeczbányai főiskolai Dunántúli Kör elnökválasztása.** A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolai „Dunántúli kör”-nek már a második, a veszprémi főgimnáziumban végzett növendéke foglalja el az elnöki széket. Az 1913—14. tanévben Magyar János erdőmérnök h. volt a kör elnöke; az 1914—15. tanévre pedig a majusi tisztújító közgyűlés kitüntető bizalma egyhangulag Geschwind Rezső erdőmérnök h-t helyezte az elnöki székre. Szívből üdvözöljük a Dunántúli Körnek úgy a távozó, mint az új elnököt.

— **A temető szépsége.** Az elmúlás szomorú gondolata mindig megenyhül előtűnik a maga megdöbbentő valóságában, valahányszor gondozott, virágos temetőben járunk. Gondozott, virágos a veszprémi alsóvárosi temető is s egyre gyarapodik nemcsak holtakkal, hanem díszes kriptákkal és síremlékekkel is. Legújabbban a fiú kegyelet gazdagította temetőket igen szép sírhelytel, amelynek külső díszei művészi hatásban hirdetik Velty István kőfaragómester sikerét. A sírhelyet dr. Rada István prépost kanonok csináltatta. Eddig édes anyja s két nővére nyugszik benne. A síremlék anyaga mely tónusú svedgránit. A két kapitel szürke olasz márványa kellemes színárnyalatban harmonizál a fekete gránittal. A síremlék közepontjában egy posztamentre helyezve a Megváltó életnagyságu bronzszobra áll. A berlini Póhmann professzor munkája s kitárt karjaival pihenésre hívja a fáradtakat. A síremlék felső, koronázó részén diszgravirozás hirdeti a gránitot ez a szentírasi idézetet: „Ego sum resurrectio et vita”. A síremlék talapzata, mely lépcsőzetesen emelkedik, karsztmárványból van faragva. Két felől sarokoszlopon van két művészi kivitelű bronzkandelaber. A sírhozt lefedése és a sírhozt körülövező balusztrád is karsztmárványból épült. Igazán kár, hogy ezt a szép sírhelyet nem a másik soron helyezhették el, hogy szépségével, gyönyörű Krisztuszszobrával az egész temetőkerül felé nézne.

— **Patkolótanfolyam.** Múltkoriban megtartott, hogy Veszprémben helybeli s vidéki kovácsok részére lópatkolási tanfolyamot rendeztek. Mint értesülünk, e tanfolyam hallgatói f. hó 28-án vizsgáznak. Gyakorlati ismereteiket a Simon-féle kovácsműhelyben (a Jutasi-ut kezdete), az elméletit pedig a keresk. iskola földszinti tantermében mutatják be. Az érdeklődőket szívesen látják.

— **Tanítógyűlés.** A veszprémvármegyei ált. tanítóegyesület elnöke, Göndör Ferenc kif. s-tanfeligyőző kibocsátotta a július 2-án tartandó közgyűlés meghívóit. A tárgyszorozatot mult számunkban közöltük s most csak azzal toldjuk meg, hogy a gyűlés kezűgyességi kiállítással lesz egybekapcsolva. A kiállítás az Angolkissasszonyok, az Irgalmas nővérek intézetében s az ipariskola helyiségében tekinthető meg. Július 3-án balatoni kirándulás lesz Keszthelyre, menet is, jövet is két-két jelesebb fürdőhely megtekintésével. Erre a kirándulásra bárki jelentkezhet Göndör Ferenc elnöknel. Az egésznapú kirándulás hajódíja 3—4 korona közt változhat.

— **Lewis Robert** egyházi műipar-intézetének mai hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **A fülei Mária-kép.** A veszprémi káptalannak közel fekszik hozzánk egyik legszebb urodalma: Füle. Vadászaink jól ismerik a híres nyul- és fácánvadászatokról. A napokban vészes éghatáru vonult át Fehérmegyén s vonalába beleesett Füle is, különösen pedig a kath. templom. A hívek éppen a délutáni istentiszteleten voltak, amikor a villám belesapott a templom tornyába, végigszaladt a tornyon, behatolt a templomba és a földbe furódott. A főajtónál értékes régi Mária-kép van. Ennek keretét is teljesen széttroncsolta a villám, a képek azonban csodálatosképpen semmi baja sem történt. A főbőjárt is erősen megrongálódott. Az ajtatoskodók a villámcsapástól nagyon megrémültek, ezt azonban csakhamar felváltotta a kettős öröm: hogy kedves Mária-képünk épen maradt s hogy emberlelben nem esett kár.

— **A balatoni villamosművek.** A balatoni villamostelep ugylátszik, még igen sok kárt és kellemetlenséget fog okozni azoknak, akiket rossz sorsuk vele összehozott. Az üzemmzavarok elkerülése céljából az érdekeltek ismét értekezletet tartottak és a veszprémi takarékpénztár képviselője kijelentette, hogy a takarékpénztár tovább nem hajlandó az aszófői telep szénszükségletét beszerezni, miután már eddig is nagyobb kockázatot vállalt és már tulmelt a megengedett határon. Az érdekeltség ezután oly értelmű határozatot hozott, hogy a Balatoni Szövetség miután már előzőleg kötelezettséget vállalt, hogy a villamostelep vegleges szanalásaiig annak ügyeit vezetni fogja, kötelessége helyt állani. Minthogy azonban az üzem fenntartása nagy anyagi erőt igényel, felkérte az értekezlet Balatonfüred urat, a szent Benedek-rendet, hogy a szükséges szemennység beszerzeset vállalja magára. *Vaszary* Ernő fűrdőigazgató hozzájárult azzal a kikötéssel, hogy ezt bezárólag szeptember 30-ig oly feltétl mellett teszi meg, hogyha a szükséglet és az áramfogyasztás között mutatkozó esetleges hiányt az érdekeltek megtérítik a rendnek. Hosszas tanácskozás után az érdekeltek — Balatonfüred kivételével — ezt megígérték és így meg van a remény arra nevez, hogy a nyári idény végéig az áramszolgáltatás akadálytalan lesz.

— **Tolvaj. Körműves.** Józsefné várpalotai lakost feljelentettek a járásbírósnál, fálgyben. Fia ugyanis fát fuvarozott a katonakincstári erdőből s e közben — mert helyt mindig volt a kocsin — kicsinyenkint egy öl olyan fát is elhordott, aminek az árát nem is fizette meg. Édes anyja azonban mégis megfizette, mert eladta másnak. S ebből az adás-vevésből lett az a bonyodalom, melynek szálait most már a veszprémi járásbírósnál gombolyítják.

— **Hírek Középzalából.** A zalai gazdák is sokalják már az esőt. A lekaszált löher majd mindent megrothadt. A szénát is kapkodva gyűjtik és hordják, mert nem tudják mikor szakad nyakukba az eső. A gabona egész Középzalában szépen kifejlődött. Elég jó aratás várható. A buzán mutatkozó rozsdá talán nem sok kárt okoz. — Most szerdán Csácsboszorkán egy cigánykaravánt fogott el a csendőrség, mely nemcsak a takarmányt dezmálta utközben, hanem gyanus lovakat is fedeztek fel náluk. — A zalamegyei tüdőbetegek számára a főispán vezetése mellett nagy-szerű népnünpélyt rendeztek mult vasárnap Zalaegerszegen. Látványosságzamba ment a 25 remekül felvirágozott kocsi, mely a városon keresztül vonult egészen a lovardáig. Itt lett ugyanis megtartva a tulajdonképeni ünnpély, melynek fő tárgya a „vásár” volt. Volt ott sátor bőven: boros-, sorós-, pezsgős-, virág-, dohánytőzsdé-, népbazár-, szencsekeréksátor stb., sőt nem hiányoztak a jósnők s az Olcsó János s a kucsérek sátrai sem. Jó védelem említsére méltó. Összes bevétel 7132 koronát tett ki, a tisztá maradvány 4700 korona.

— A zalaegerszegi polgármester ügye, melyről már többször említettünk, befejezéshez közeledik. A polgármester vádmajozóját a bíróság bűnösnek mondotta ki a hatóság elleni rágalmazás vétségében, s 150 kor. pénzbüntetésre ítélte. — Csatorban e hó 25-én egy nagy szénásszeker feldúlt s Jankó Györgynek ki a szekeret támogatta, majdnem agyonnyomta. Most súlyos betegen nyomja az ágyát. — A sok zivataros idő kárt okozott emberekben is. A mult héten egy Zalaegerszegré kavicost fuvarozó embert ütött egy villám s ugyanakkor ugyanazon uton egy kocsiiban két lovat sujtott agyon.

— **Vég helyi-Ad Balatonalmádban.** Veszprémvármegye egyik alispánjának, Vég helyi Dezsőnek köszönhető az a kellemes, szép balatonparti park, mely Almádban a nyaraló közönséget gyönyörködteti. A hála almádiák az igazi érdemet mindig megbecsüli és most a kegyelet adóját igyekeznek leróni, amikor művészi kivitelű padot állítanak Vég helyi Dezső emlékezetére. A kintőnen sikerült művészi alkotást a közeli napokban adják át ünnepelezen megilletésének.

— **Akinek már 12 földesura volt.** Mult vasárnapon vette meg a szentkirályszabadjai volt Csigó-fele birtoktól sümegi Népbanktól *Wiener* György bécsi háztuladon. Az átadás alkalmával érdekes fundus insztruccsal találkoztak. Ez pedig nem más, mint az öreg *Klób* bácsi. foglalkozására nézve első bérés. Az öreg insztruccs arra nevezetes, hogy a régi volt nemesi Pöschl-fele birtokban 17 év óta egyhuzamban tartással és becsülettel teljesíti kötelezségét. Nevezésége pedig abban áll, hogy ezen 17 év alatt csak 12 földesura volt, kik közül azonban kettőt nem látott és nem ismert. Fáj a szíve, hogy ennyi földesurat látott nyugalomba vonulni, ő is szeretne már nyugdíjba menni, de nincs miből, azért Istennek küldött fohással újra befogja négyes fogatát. Hej! nemcsak tempora sed etiam nobiles mutantur.

— **A székesfehérvári Peth-fürdőn.** A székesfehérvári Peth-fürdő június 28-án, vasárnap a szép fekvésű Peth-fürdőre hangverseny-nyel, kerékpárverseny-nyel, hölgyzsépségsverseny-nyel, tombolával, tekeverseny-nyel, tréfas számokkal egybekötött családi és legű kirándulást rendez, melyre ugy alapító és pártoló tagjai, mint a dalkedvelő nagyközönséget nagyon hívja meg. A hangverseny keretén belül, amelyen konferanzje fogja a műsort bemandoni, a dalárka karmesterének, *Jámbor* Zsigmond zenetanárnak vezetése alatt az augusztusban Kolozsváron tartandó országos dalosverseny összkarát is be fogja mutatni, továbbá a dalárda hölgykarának szíves közreműködésével vegyes kar is ad elő. Lesznek ezenkívül szőlőzenekek, tréfas számok stb. A hangversenyt az erdőbe való társas kirándulás előzi meg és táncmulatság fogja követni. Belépő-díj személyenkint 60 f. Felülfizetéseket, tekintettel a kulturális célra, köszönettel fogadnak. A belépőjegyet meg kell őrizni és fel-tűnő helyen kitűzni, nehogy az ellenőrzéseknél új belépőjegy váltásá válják szükségessé. Indulás június 28-án délután 2 óra 14 perckor a székes-fehérvári vasutállomásról. A kirándulást nem kedvező idő esetén is megartják a péthi vendégő nagytermében.

— **Kövel, nem kenyérral.** *Oláh* Mihály berhidai lakos nem sokat tud a szentírásból. Ebben az is meg van írva: aki kövel dob meg, kenyérral hajtsd vissza! Hogy *Barkóczy* Sándorné dobott-e s hogy mit dobott ő feléje, azt bizony nem tudjuk. Csak annyi bizonyos, hogy *Oláh* Mihály nem kenyérral, hanem kövel dobott az asszonyra és súlyosan meg is sértette. Igaz ugyan, hogy kenyérszűkületben vagyunk, azért mégis csak jobb, ha a biblián hallgatunk. Azon a pénzen, amit majd az eldobott kövrt fizet, *Oláh* Mihály akár egy egész soroksári kenyeret is vehetett volna.

— **Felrobbant lövedék.** *Makota* Pál ösküi földműves ágyulövedéket talált a mezőn és hazavitte szülei lakására. András nevű testvére érdeklődött az ágyugolyó szerkezete iránt és *Makota* Pál magyarázni kezdte az ágyugolyó összetételét. Hogy a lövedék egyes alkotórészeit kiengesztelje, többször ráütött. Erre a lövedék hirtelen felrobbant és *Makota* Pált, öccsét, édesapját és édesanyját súlyosan megsebesítette. A legsúlyosabban *Makota* Pál sérült meg, akinek az ágyugolyó felszaggatta a hasát és igen súlyosan megsebesítette a lábát. Sietve beszállították a hajmáskéri helyőrségi kórházba, de néhány óra múlva meghalt. Atyja, *Makota* Adám halálán van. Anyját és testvérét beszállították a veszprémi kórházba. A közigazgatási hatóság évenként többször kidoboltatja, hogy a lakosság ne szedje fel a lövőtőren elkagoyott lövedékeket, mert azok könnyen nagy veszedelmet okozhatnak. Erre nem hallgat. Sajnos, hogy a maga káran fog óvatosságot tanulni.

— **Betörés.** A hajmáskéri pék, *Szita* Ferenc hétfőn hajnalban segédeivel dolgozott a lakástól különálló műhelyben. A bezárt lakásban csak felesége volt, kis gyermekével. A lakásba bezörtetek. Az asszony azt hitte, hogy az ura zörget. S amikor tudakozódó kérdésére azt a választ hallotta: „én vagyok” — az ajtót gyantalanul felnyitotta. Egy álarcos férfi ugrott be. Revolvért szegezve halgatást páncsolt s a villamoscsengő vezetéket elvagdalta. Az asszony kis gyermekének ágyára hajolt s e közben észrevétlenül megnyomta az ágy mellett levő villamos gombot. Ez a vezetékek a műhelybe szolgált. A pék és segédei felrohantak a lakásba. Az ajtót zárva találták. Mire az ablakhoz futottak, a betörő azon kiugrott s a sötétben elmenekült. *Szita* azonban ráismert volt segédjére *Gelb* Gyulára, aki ekkor Székesfehérvárról dolgozott. Oda sürgönyöztek tehát letartóztatás végett, de nem találták. Megtalálta azonban a várpalotai csendőrség egyik tagja Balatonfüreden s le is tartóztatta. Két revolvért és sok töltést találtak nála. Bekísérték a veszprémi ügyészség fogházába.

— **Kanarit lopott.** *Zamazal* Frídrih hajmáskéri tűzmeisternek szép kanári madara volt. Kedvesen csicsérgő „mandi”. Csattogása messze hangzott s így ki csodálja, hogy *Balogh* Józsefné, aki Tiszavárkonyból került Hajmáskérre, meghalotta, megszerette, megkívánta. Hogy a kanári madár most kinek fűtyöl, arról nem beszél a csendőri bejelentés. Az azonban nemcsak bizonyos, hanem rendjén is van, hogy *Balogh* néni feljelentették a büntetőbírósnál. Mert hát az a kanári törvény szerint másnak fűtyölt. Tudniillik a gazdájának.

— **Eltévesztette az utat.** *Durecz* János vörösbényi lakos cementet vitt át egy veszprémi uriaszonytól, hogy azzal az alvált szőlőjébe levő kutat javítsa ki. *Durecz* azonban, hogy hogy sem, utat tévesztett s Almádi helyett *Licz* János hazához talált. Mire visszajött, cement helyett pénz volt nála. Ez az uttévesztés és cserébre azonban a csendőrségnek tudomására jutott s ma már a jöbrősnál sem titok. Amit pedig ott tudnak, azt felhasználják a megtévedt ember oktatására. Csak-hogy ez pénzbe kerül. Aki pedig nem fizet, az a dityűdja kerül.

— **Dicsértessék!** A Balatonmentén szép keresztény szokás, hogy a pinceszegen vigadozók ezzel a szép, jellegű koccintják össze poharukat: „Dicsértessék!” Rövidítése ez az Ur Jézust dicséző köszöntésnek. Közelmúltban jégeső zuhogott alá a csopaki szőlőkre. Ezek legszebbikeiben nap-számok dolgoztak s ijedten menekültek eresz alá. Egyikük a jégverésre fejet csóvált s szinte szemrehányó hangon dudogta:

— Jól van! Csak essék... essék! Hanem majd kevés lesz a „dicsértessék.”

Alapítottat 1906.

KOMORAI BÉLA
 Veszprém
 Bátori-utca 8. szám
 Fa-szobrász és templomfestő, oltárépitő műfaragó műintézet

Jótállás mellett
 készítik jutányos ártan, tartós kivitelben stilszerű oltárokat, szószékeket, Urkoporsókat, lourdesi barlangokat, keresztutakat, szt. szobrokat fából és templompadokat

Templomi berendezés
 Készíték mindenféle templomi és kápolna-berendezést
 Régi oltár- és templomberendezések a legtartósabban aranyoztatnak és ujittatnak meg.
 Munkamegtéktetés, rajz és tervek díjmentesek

— **Milliók baraktábor-építés Várpalotán.** Várpalotán legközelebb megkezdődik a baraktábor építése. A honvédelmi miniszter most írta ki a pályázatot a milliók építkezési munkáira. Az összes építési munkák költségét 1,645.621 koronánál irányozták elő.

— **Felhívás Lourdesba induló országos zarándoklatra.** Főmagasságu báró Hornig Károly dr. veszprémi bíbornok-püspök ur engedélyével országos zarándoklat indul Lourdesba. Indulás különvonalon Budapestről: 1914. augusztus hó 21-én. Utirány a következő: Budapest—Győr—Bécs—Innsbruck—Feldkirch—M. Einsiedeln—Luzern—Bern—Montreux—Genf—Grenoble—Toulouse—Lourdes. (4 napi tartózkodás)—Toulouse—Lyon—Paray-le-Monial—Basel—Schaffhausen—Zürich—Romanshorn—Lindau—München—Bécs—Győr—Budapest. Részvételi árak: I. osztályon 540 korona; II. osztályon 420 korona; III. osztályon 255 korona. Alulírt rendező-bizottság ezúton is kéri a zarándoklatban résztvevni szándékozókat, hogy jelentkezésüket küldjék dr. Fatér István papnöv. aligazgató, theol. tanár, a zarándoklat vezetője címére (Veszprém, Szeminárium), aki kívánatra bárkinek küld részletes programot. A zarándoklat rendező-bizottsága dr. Rédey Gyula veszprémi püspöki helynök, nagyprépost előnkéte alatt: Kránitz Kálmán felsz. püspök (Veszprém), Káuzli Dezső, dr. Simon György veszprémi, Streicher József pécsi, dr. Sinkó István győri apátkanonokok, dr. Klauz György székesfehérvári, dr. Tauber Sándor szombathelyi kanonokok, dr. Révay Tibor kalocsai érseki titkár, dr. Fatér István papnöv. aligazgató, theol. tanár, a zarándoklat vezetője (Veszprém) és Kövér Viktor a zarándoklat technikai vezetője (Budapest). A zarándoklatra való felhívást különösen ajánljuk a fűd lelkészkezdő papság figyelmébe.

— **Háziipari termékek árusítása.** A Balatoni Szövetség Badacsonyban és Balatonalmádban háziipari árusító-csarnokokat tart fenn a fűd-idején alatt, hogy a két fontos helyen az idegenek magyar kézbe kerüljenek, magyaros emlék- és ajándéktárgyakat vásárolhassanak.

— **Cserkészcsapatok a Balaton mellett.** Amióta a Balatoni Szövetség az iskolai kirándulásokat hivatalosan szervezi, azóta a május—június hónap minden napján látható kisebb-nagyobb diákcsoport a Balaton mentén. Most, hogy a nagy iskolai szünetidő közel, egymásután kap a Szövetség értesítéseket, hogy a vidék városából érkező cserkészcsapatok fogják a Balaton partján táborozni. Az esztergomi cserkészek most jártak a magyar tenger partján. A kaposvári diákok felkészés csoportja pedig több hétre jön az egész Balatonvidék tüzetes tanulmányozására és ide készülő budapesti cserkészek egy hatalmas nagy csapata is.

— **A fűd-idején egyházmegyei lelkész urak figyelmébe ajánljuk Homorai Béla szobrász és oltárépítőt, kinek kitűnő munkájáról számtalan elismerő nyilatkozat tanuskodik.**

— **Vitorlás és motoros versenyek a Balatonon.** A Balatonfüreden székelt Magyar Kir. Yacht-Egylet július havában rendez vitorlás és motoros hajóversenyeket. A verseny iránt, amely több napig tart, igen előkelő helyekről érdeklődnek. Közelebbi tájékoztatást nyújt a nevezett egyesület és a Balatonfüreden székelt Balaton-Klub. Ezt a versenyt követni fogja a Balatoni Yacht-Klub balatonlellei osztálya által rendezett Balaton-túra-verseny. Ez iránt angolok is érdeklődnek és hihető, hogy a verseny mindenképpen jól sikerül.

— **Csónakkikötő Almádban.** Balatonalmádban csónakkikötő épül, hogy a mind nagyobb számban vízre kerülő vitorlás és motoros csónokok kedvező és kellemes kikötő helyet kapjanak. A csónakkikötő a Veszprémvármegye által épített és fenntartott hajó kikötő mellett épül.

— Turistautak jelzése a Balaton vidékén.

A Balatoni Szövetség elhatározta, hogy a Balaton-vidék turistautáinak a jelzéseit az eddiginél nagyobb arányban fogja folytatni. Még a nyáron elvégzi a legfontosabb vonalak jelzését és évi költségvetésébe ezután erre a célra nagyobb összeget vesz fel.

— **A hévízi vízvezeték.** A Keszthely mellett lévő Hévíz-fürdőn nagyszabású és fontos munkálatokat fejeztek be a napokban. Elvezült serény munka és jelentős áldozatkészség mellett a hévízi vízvezeték és csatornáit. Ezt adták át most a közhasználatnak, nevezetesen ünnepség keretében. A művet Reischl Vencel, a fürdő bérletje építette, belátván azt, hogy a fürdő gazdasági érdeke is megkívánja a fejlesztés eszközeit. A vízvezeték bonyolult feladatán megjelent Balás Béla zalai főispán, Hertelendy Ferenc főrend, a Balatoni Szövetség alelnöke és a Balatonvidék számos kiváló sága. Balás Béla rámutatott arra, hogy a hazai fürdők nem számíthatnak addig nagyobb fellendülésre, míg meg nem teremtik azokat az intézményeket, melyeket a kényelmi és közegészségi szempontok ma megkövetelnek. Követendő példának állította oda a hévízi fürdőbérlet, aki a nevezetesen gyógyfürdőt felemelte a haladás és a fejlődés kellő fokára.

— **Lopás.** Nagy Károly mitruki (Vas m.) illetőségű munkás Oláh Gyulané várpalotai kereskedőnél több rendbeli tárgyat ellopoit, több koronát kicsalt s ugyancsak több koronáig hitelt élvezett s mikor ezek mind együtt voltak, megszökött. A csendőrség nagyon érdeklődik, hogy merre vette útját.

— **Füiinternátus Szombathelyen.** Negyedik éve főnáltól intézetben vidéki tanulók kellemes otthon találnak tejes ellátással, állandó fegyelmi felügyelet s naponkénti tanulmány ellenőrzéssel. Az intézet állami felügyelet alatt áll. Tessek tájékoztatást kérni (Szily János-utca 24.)

— **Állatdíjazások Zalavármegyében.** Folyó évi augusztus és szeptember hónap fogja a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület az évente rendezni szokott állatdíjazásokat megtartani. A díjazások augusztus hó 24-én Söjtörön veszik kezdetüket, augusztus hó 27-én Csáktornyan, szeptember 3-án Aisoldván, szeptember 5-én Mihályfán folytatva a szeptember hó 9-én Zaladővön megtartandó állatdíjazással fejeződnek be. Az állatdíjazásra a földművelésügyi kormány és a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület nagyobb összeget adományozott.

— **Hirdetmény.** A polgármester közhírré teszi, hogy az 1914. évre érvényes bíró I—II. oszt. ker. adókövetési listáim Veszprém r. t. város adóhivatalában folyó évi július hó 1-től 8 napi közszemlére lesz kitéve. Az érdekeltek a követés ellen netáni felelősségeiket fenti határidő alatt ugyanott beadhatják. — Továbbá azok, akik adóköteles és vadászatra használható fegyverek birtokában vannak, erre vonatkozó bejelentéseiket 1914. évi június hónapban a városi adóhivatalhoz beadni el ne mulasszák.

— **Ingyenes balatoni kalauz.** A Balatoni Szövetségnek most jelent meg az ingyenes balatoni kalauza. A szép képekkel díszített kalauz a szövetség 60 ezer példányban nyomtatja és osztja szét. 10 filléres bélyegdíj mellett a csinos füzetet bárki megkaphatja a szövetség titkári hivatalánál Balatonfüreden.

— **Ébresztő-óra 3 korona, zseborák 3, 4, 50 és 5-50 K jótállással, double-lánc 70 fillér és 1-50 K Pongrácz Andor üzletében.** Óriási választék pénz- és egyéb börtárcákból, utazótáskák, minden beosztású zsebkések, botok, esernyők, divatos levélpapírok stb. Tegyen próbavásárlást. Vidéki megrendelés pontosan eszközöltetik.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghúzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpaddás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

IRODALOM.

— **Magyar Kultúra.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: Szabadkőművesek zászlóbontása. Burján Károly. — A kultúra a büntetőjog világában. Dr. Angyal Pál. — Braun Károly emlékezete. Velics László S. J. — Tárca: A negyedik szegény. René Bazin. — Pajzs és kard: Pornográfia a pályaudvarokon. B. K. — Hégesippe Simon. — A Vigben. — Nem mi hozzuk. — Szemek és kritikák: Regényirodalomunk. Nagy Péter. — M. Eitlinger: Der Streit um die rechnenden Pferde. Dr. Czako Ambró. — Dr. Schütz Antal: Az Isten-bizonyítás logikája. Dr. Horváth Sándor. — J. de la Vaissière S. J.: Éléments de psychologie expérimentale. Mester János S. J. — Finta Sándor és Kárpáti Endre: Szegény Napok Futása. Lám Frigyes. — G. L. Strachey: A francia irodalom főirányai. Dr. Alszegehy Zolt. — Henry Bordeaux: La nouvelle croisade des enfants. Dr. Bozóky Géza. — Színház: Az operaház utolsó hónapja. D. C. — Napló: Levél Japánból. Gróf Vay Peter. — Csak akádnának követőd! — Fehér Mozi. —

— **A „Vasárnapi Ujság”** június 28-iki száma szenzációként ható eredeti képeket közöl Durazzo ostromáról egy ott tartzkodó hazánkba főlvéleit. Nagyon érdekesek a király betegsége óta első nyilvános szerepléséről fölvetett képek, valamint a temesvári gazdagülés, Bartha Miklós szobrának leleplezése, a szegeci fogalmi templom alapkövének letétele, fischamendi legi katasztróla s egyéb aktualitások képei. Arany János egy kiadatlan családi képe a nagy költő tisztelőit fogja rendkívül érdekelni. Szépirodalmi olvasmányok: Kalka Margit és John Galsworthy regényei, Nagy Lajos novellája, Varságh János verse. Egyéb közlemények: aktualitás arcképek s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt kor., a „Világ-kronika”-val együtt hat korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Repes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

— **A „Borromeus”** hitkönyvkiadó folyóirat (Győr; évi előfizetése 8 kor.) legújabb vasár- és ünnepnapjaira, Sárlos-Boldogasszonyra, Mária-Magdolna és sz. Lőrinc ünnepeire közöl szép, tartalmas, korszerű szentbeszédet, amelyeknek igen jó hasznát vehetik az igehirdetésben a lelkipásztorok.

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépítéssel, aranyozás és festéssel. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, kereszt-kutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészibb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtakarítás és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelű elismerő iratok erejével bizonyíthatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

A Dunántul legszolidabb és egyházi műiparintézete.

Terf. költségvetés, helyszíni szemle díjmentesen.

Ugy technológiai, valamint a külföldi legelsőrendű műintézeteiben elsajátított sokoldalú gyakorlati képzettsége folytán ajánlkozik a főtisztelendő Klerusnak **oltárok, szószék, stációképek, szobrok, keresztelőkutak, urkoporsók** stb. legművészeibb előállítására, valamint ilyenek stilszerűs kiváló ízletű restaurálására, illetve festésére és aranyozására.

Templomfestés a leggyeszterübbtől a legművészeibb kivitelig.

Antik utánzása, illetve antikszerű festés, aranyozás, polyrozott műrványozás, színes pácolás.

Mintákkal kívánatra készséggel szolgálok.

LORENCZ ANTAL Zalaegerszeg, Eötvös-utca 6. szám.

● A müncheni keresztény művészeti társaság tagja. ●

SPORT.

A VTC. — Budapesti Magyar Sport Kör 6:1 (2:1) Vasárnap folyt le az első mérkőzése a VTC-nak budapesti csapattal s mondhatni váratlanul nagy eredménnyel és győzelemmel végződött fiatal csapatunk javára. A bpesti csapat délelőtti fél 12 órakor érkezett városunkba, az állomáson a VTC. vezetősége és tagja nagy számban jelentek meg fogadtatásukra. A mérkőzés d. u. 3 órakor kezdődött, amelyen nagy és szép közönség jelent meg. A mérkőzést a jósolgasok előzték meg, amelyek a veszprémi csapat vereségét tárgyalták. A VTC. tagjai a lehető legjobb formában voltak s mindkét csapat a legszebb játékokat produkálta menten minden durvaságtól s elkapartottságtól. Az első gólt a budapestiek rúgták a VTC-nak kornerből ügyes fejezéssel. Pár perc múlva Mezei beadásából Szalóky kiegyenlített, majd még egy gólt lőtt hasonló módon. Ez volt az első feildő eredménye. A második feildőben már a VTC. látható előnyben volt s Mezei lefutásai és beadásai még három gólt eredményeztek amelyeket szinten Szalóky lőtt be. Az utolsó gólt 11-esből lőtte be Szalóky, a 6-ikat pedig Gétin szúgolta a pestiek kapujába. A közönség nagy lelkesedéssel és tapsal érzett együtt a veszprémi ügyesen játszó csapattal. Singhoffler kapus mesteri működtetést vezetett s vele együtt az egész csapat Babirad kapitánnyal az élükön. A pestiek csak másnap, sőt egy-kettő csak harmadnap távozott Veszprémből, a vendégszeretnek szép emléket vittek magukkal a vereségen kívül. A mérkőzést Borovszky Rezső műegyet. hallg., mint bíró vezette.

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. június 15-től június 25-ig. —

Születés.

Répási István cipészparos és Ohidi Antonia Julianna fia Kálmán r. kath. — Mikulin Józefa házi-cseled fia Rezső r. kath. — Horváth Imre közműves-gégéd és Nagy Gizella leánya Mária Anna r. kath. — Kalauz István kocsis és Mojzer Erzsébet fia István r. kath. — Knoi-majer Mária varrónő leánya Anna Magdolna r. kath. — Dr. Rupert Rezső ügyvéd és Kompolthy Edit leánya Edit Éva Erzsébet r. kath.

Halálozás.

Szabó Mária Magdolna r. kath. 5 napos. — Özv. Varga Imréné Balog Teréz r. kath. 47 éves. — Kelemen István napszámos r. kath. 29 éves. — Tankó Julianna r. kath. 10 éves. — Kulcsár Margit Karolina r. kath. 20 napos.

Házasság.

Hungler Géza (elvált) szobafestő-gégéd r. kath. és Zóka Teréz szakácsnő r. kath. — Malczanek Ferenc villany-szerelő r. kath. és Nagyvári Katalin (elvált) r. kath. — Dr. Mautner József urodalmi intéző r. kath. és Péthó Erzsébet Mária tanítónő r. kath. — Dr. Lax Jakab Jenő ügyvéd izr. és Kántor Margit izr.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR

VEZÉRKÉPV. RÁCZ FERENCZ, MÉRNÖK, BUDAPEST, V., FALK MIKSA U. 8.

GÉPEINK ELŐNYEI:

LEGKISEBB FOGYASZTÁS, TELJES ÜZEMBIZTONSÁG, GYORS SZÁLLÍTÁS.

MALMOK, IPARTELEPEK = GAZDASÁGOK, VILLANYTELEPEK, RÉSZÉRE LEGJOBB ÜZEMGÉPEK.

Elismerien. díszdíj-
DIESEL
BRUNA
SZIVÓGÁZ
FÖLDGÁZ
BENZIN

MOTOROK

és teljes motorcsészék.

KÖLTSÉGVETÉS MÉRNÖKJÁTOGATÁS DÍJTALAN.

Az eredeti **Dr. ASCHENBRANDT**-féle

BORDÓI-POR

és

RÉZKÉN-POR

a legkitünőbb anyag a szőlőlevél-, illetve a fűrt peronosporjaira, valamint a lisztharmat ellen.

Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól! Csakis olyan csomagokat kell elfogadni, melyben a **Dr. Aschenbrandt**-féle név és védjegy ki van téve. — A **bordói-por** ára: 100 kg.-ként 62 K., a **rézkenpor** ára 47 K., 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4 koronával drágább q-ja.

VEZÉRKÉPVISELET:

„MAGYAR MŰZÖGAZDÁK SZÖVETKEZETE”
BUDAPEST, W. ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Kapható minden „Hangya” fogyasztási szövetkezetben és a legtöbb vidéki fűszerkereskedőnél.

ÜGYNÖKÖK

keresetnek Veszprém és környékére többféle cikkek eladására. Sikeres munká után egy fiók átveendő. Irásbeli ajánlatok

Aberbach Oszkár,

Pozsony, Rómer Flóris-utca 4. szám küldendők.

Fióközlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és T^{sa}

cégnél Veszprém, Fő-tér.

Férfi színes ingek gallér nélkül	35—46 cm.-ig raktáron.
Arak:	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.
Férfi fehér ingek gallér nélkül	35—46 cm.-ig raktáron.
Arak:	2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.
Férfi színes turista ingek	35—47 cm.-ig raktáron.
Arak:	2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.
Férfi fehér apacs ingek	3.—, 5.—, 7.— korona.
Gyermek fehér és színes ingek	2.50, 3.—, 3.50 korona.
Férfi hálóingek	35—47 cm.-ig raktáron.
Arak:	3.—, 5.—, 6.50 korona.
Férfi alsónadrág	gombos. Arak: 2.50, 3.—, 3.50, 4.— korona.
„ „	zsinóros. Arak: 1.50, 2.40, 3.— korona.
„ „	rövid, színes.
„ „	Arak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők, gallér-harisnya-, zsebkendők- és keztyükben. Ernyők 1200 napl jótállással, sétabotokban legújabb különlegességek raktáron.

Plebános és tanító uraknak 8% árengedmény. Levélbeni rendelések legpontosabban eszközöltetnek, meg nem felelő árut készséggel visszavesszünk.

Templomgyertyák minden mennyiségben. 4-szer finomított örök-lámpaolaj, melynek tisztaságáért szavatolunk.

A Nagykanizsa és környékén lakó főt. papság

szíves figyelmébe ajánlja magát

GYENES ÉS SZABÓ

fűszer- és csemegekereskedő cég,

mint Nagykanizsán egyetlen katolikus szakmába vágó üzletét. — Raktáron tartjuk csakis a legjobb minőségű fűszer- és csemege-árakat, honi és külföldi borokat, likőröket, pezsgőket, sajtokat, halakat, naponta érkező friss felvágottakat, prágai sonkát, bécsujhelyi virslit stb. Szíves pártfogást kér GYENES ÉS SZABÓ: (ezelőtt Marton és Huber) Nagykanizsa, Deáktér 15.

Nagy raktár az összes ásványvizekből.

Telefon-szám 91.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyviz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1³/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
víznek, Mohai Agnes,
Giesshübli, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli**
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a tulajdonosnak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-, ásvány-
víz- és háztartási cikkekéről a nagy
árjegyzék barkinek megküldetik.

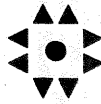
Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivíz- és pouder, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánozt **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozt **kölni-
vizet, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

Egy-két középiskolai osztályt vég-
zett, jó családból való fiu az
Egyházmegyei
Könyvnyomdába tanulóknak
megfelelő fizetéssel felvétetik

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN

Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kiviteiben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapítottatott 1894-ben

Villányerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt
a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig minden néven
nevezendő könyvnyomdai munkákat,
úgy mint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, kör-
levelek, hirdetések, falragaszok,
évi jelentések, mérlegek, kimutató-
sok, gyászlapok, rovatolt táblázatok,
névjegyek, meghívók, eljegyzési és
esketés tudósítások, számlák, cím-
kéik, plébániák és iskolák részére
szükséges mindennemű nyomtatvá-
nyokat jutányos áron számítva

Raktáron tartja plébánia-
hivatalok és is-
kolák részére szükséges mindentéle
hivatalos nyomtatványokat, melyek
tetszés szerint füzve vagy bekötve
szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok
és borítékok, okmányborítékok min-
denféle alakban és színben. Egy- és
négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék
a Tanítók Háza javára. Nyzetés meg-
hagyás iránt járáshírosághoz inté-
zendő kérvény: a) Körtagsági díjjal
tartozó hátrálékosok, b) a Gondvise-
lés hátrálékosai ellen, ívenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61